
A kreativitás – az kell!

Ménes András könyvet szerkesztett a kreativitásról. A külsőre egyszerű, fekete-fehér, puhafedeles könyv belseje minőségi tanulmányok válogatását rejti. A lektorai dr. Egri Zoltán egyetemi docens és Dubrovay László Kossuth-díjas zeneszerző, a nemzet művésze. A két lektor közül az egyik tudós, a másik művész. Ezzel mindjárt rámutat a kötet összeállítója, hogy a kreativitás mind a tudományban, mind a művészetben egyaránt elengedhetetlen.

A könyv tizenkét tanulmányt tartalmaz, íróik a kreativitás kutatásának igazi nagyágyúí. Dr. Klein Sándor pszichológus professzor írásának címe: *A kreativitás nem luxus*, melyben a kreativitás és a gondolkodás folyamatát írja le; véleménye szerint a kreativitás speciális szemléletet is igényel, ezt fejtí ki „A vertikális gondolkodás merev ellenőrzésétől való megszabadulás” című fejezetben, de a véletlenül született felfedezésekről is ír.

A következő részt Rimler Judit jegyzi, aki a közgazdász szemszögéből elemzi a kreativitást. Szerinte a munkavégzésnek van egy monoton és egy kreatív része. *Modern technika – kreatívabb munka?* című írása szerint minden munka a monoton és a kreatív részek aránya, amely munkánként változik. Rimler Judit vizsgálta a K+F és az iskolai végzettség, valamint a szabadalmi bejelentések és az iskolai végzettség kapcsolatát. A táblázatok átláthatóvá teszik az iparági és egyéb összefüggéseket.

Kó Natasa pszichológusként a magyarországi nagyvállalkozók egy csoportjának pszichológiai jellemzőit elemzi, a személyekkel készült mélyinterjúk alapján. A nagyvállalkozók sikeres életútja több pszichológiai fogalommal magyarázható, amelyek főként az autonómia, önállóság központi vonásai köré szerveződnek. Ennek szembevető jelei, hogy igen hatékonyak és kompetensnek tartják magukat. A célkitűzéseik elérésében saját rátermettségükre és aktivitásukra alapoznak, és a legkevésbé sem várják azt, hogy a dolgokat majd a szerencse fogja kedvezően alakítani. Rugalmasan alkalmazkodnak a változó körülményekhez, kitartóak. Nagy szerepe van a sikeres vállalkozóvá válásban a kreativitásnak is.

Maár János írásának címe *„Deviáns kreativitás”*. Bár a deviancia alapvetően negatív, mind az egyénre, mind a társadalomra káros magatartás, „beteg” társadalmakban, vagy különleges helyzetekben a devianciának pozitív tartalma/következménye is lehet. A szerző okfejtése – bőséges irodalomra támaszkodva – a nonkonform/deviáns viselkedést a kreativitás egy lehetséges – és bizonyos értelemben talán szükséges – feltételeként mutatja be.

A következő könyvrészlet az Amerikai Egyesült Államokban élő Csíkszentmihályi Mihály professzor műve, a címe: *„Motiváció és kreativitás : út a megismerés strukturális, illetve energetikai megközelítéseinek szintézise felé”*. A mű a megismeréstől a problémamegoldáson keresztül jut el a kreativitás alapos elemzéséig. Csíkszentmihályi véleménye szerint „A kreatív gondolkodás – a korábban soha meg nem fogalmazott új problémák felfedezésének képessége – teljesen függetlennek látszik a racionális problémamegoldó kapacitásától.”

A hatodik rész a szerkesztő, Ménes András műve, *Östehetségről, kreativitásról, életútról*. Itt egy humán menedzser végzettségű ember gondolatvilágán keresztül láthatja az olvasó a kreativitás megnyilvánulását. Egy kicsit hosszabb, de nagyon érdekes és sokszínű, elgondolkodtató bevezetés után egy szintén érdekes életutat, Dubrovay László

zeneszerző életútját ismerheti meg az olvasó. Ménes András véleménye az, hogy az östehetség érvényesüléséhez kitartó szorgalom (tanulás) és állandó kreativitás (kreatív gondolkodás) szükséges.

A következő, kivonatos fejezet Erika Landau *A kreativitás pszichológiája* c. könyvéből válogatja ki és vonultatja fel a legfontosabb idézeteket, majd az ezt követő gondolatmenetet Juhász Márta – Rácmolnár Lili szerzőpáros jegyzi *Rázzuk meg a fát!* címmel. Az alcíme is sokatmondó: *A szervezeti kreativitás gyakorlati alkalmazása*. Napjainkban a versenyelőny megszerzése és megtartása érdekében egyre nagyobb szükségünk van a kreativitásunkra, a rejtett (tacit) tudásunk alkalmazására, amely, mint a fantázia, mindnyájunkban létezik, mégsem mindenki használja. Ez a cikk bemutatja, hogy egyéni, csoportos és szervezeti szinten hogyan lehet különböző technikák segítségével befolyásolni a szervezeti szintű kreativitást.

A következő részlet Peter Kline *Zseninek születtünk!* című könyvéből való. Az – egyébként sokszor kétes és veszélyes vizekre evező – agykontrollal foglalkozó szerző szerint megtanulhatunk megbízni saját kreativitásunkban és felszabadítani a képzelőerőnket, hogy azok megtalálják a maguk útját a gondolatok kifejezésében és a problémák megoldásában.

Ezután következik Szentiványi Tibor könyvrészlete, *A kreativitás fejlesztése játékosan és játékok segítségével*. A mindennapok problémamegoldása során a jobb teljesítmény elérésére jelentős hatással van a kreativitás. A szerző több oldalról közelíti meg a kreativitást. Elemzi a divergens feladatmegoldás különböző módszereit, majd játékos gyakoroltatással vezet rá olvasóit az alternatívák feltárására és ezen keresztül a kreativitás támogatására, fejlesztésére. Többféle, gyakorlatban kipróbált lehetőséget mutat be. A traumás hatást kiváltó, rendkívüli és szokatlan, vagy meghökkenítő helyzetek megoldására, szimulált, játékos levezetésére is javasol módszereket, és összeveti az amerikai kreativitásmegítélést a hazai helyzettel.

Klein Sándor konferencia-előadása *A tanuló szervezet a tanuló társadalomban*. Az előadás arra a kérdésre keres választ, hogy egy-egy szervezet tagjainak milyen kompetenciákra van szükségük ahhoz, hogy az adott közegben kialakulhasson a tanuló szervezet, és képes legyen folyamatosan tanulni, alkalmazkodni a külső feltételekhez. Az előadó részletesen foglalkozik azzal, hogy milyen iskolai klíma segíti azoknak a kompetenciáknak a fejlesztését, amelyek a szervezeti tanulás személyiségen belüli feltételeit biztosítják.

A könyv utolsó fejezetét Ménes András írta, a címe: *Atommag és kreativitás*. A cikk szerint a huszadik század jelentős korszakainak elindítói vitán felül magyar tudósok, például az atomkorhoz Szilárd Leó neve köthető; ezért betekintést nyerünk abba, hogy Szilárd Leó életében hogyan jelent meg a kreatív gondolkodás.

A könyv előnye, hogy több tudomány szempontjából (személyiség- és szervezetpszichológia, közgazdaságtudomány stb.) mutatja meg a kreativitást. A könyv szerkesztője jó érzékkel válogatta ki a kreativitásról szóló írásokat, úgy, hogy az „könnyen emészthető”, közérthető legyen. A könyv hiányossága, hogy az adott könyvfejezetek forrásmegjelölése hiányzik. Ennek ellenére ez a könyv jó szívvel ajánlható mindazoknak, akik több szempontú áttekintést szeretnének kapni a kreativitás témaköréről.

(Ménes András (szerk.): *Kreativitás – szöveggyűjtemény. Magánkiadás, 2020, 164 p., ISBN 978-615-007974-5*)